

Hyppighed og alvorlighed af våbenrelateret vold er ikke stigende

Vold med personskade til følge får ofte stor medieomtale, særligt hvis der er knive eller skydevåben involveret. Skal man dømme ud fra omfanget og hyppigheden af medieomtalen, er der de seneste 10-15 år sket en massiv stigning i både antal og alvorlighed af disse våbenrelaterede skader.

Tal fra Rigspolitiet og rapporter fra Justitsministeriet er meget usikre, og der er stor forskel på antallet af anmeldelser, opklaringer, omfanget af personskade, type af våben osv. Der kan ikke udtrækkes præcise data, der kombinerer vold med alvorlighed af personskade og våbentype. Antallet af anmeldelser for vold generelt har dog været støt stigende siden 1960 og frem til i dag [1, 2]

I originalartiklen »Trends in weapon-related injuries from violence in Odense Municipality, Denmark 1991-2009« i Danish Medical Journal [3] (side XX i denne uges Ugeskrift for Læger) sættes der fokus på problematikken med våbenrelateret vold.

Ulykkesanalysegruppen ved Ortopædkirurgisk Afdeling på Odense Universitetshospital har en mangeårig tradition for at indhente meget specifikke og detaljerede data om ulykker og skader af enhver art, som ses på skadestuen eller traumecenteret på Odense Universitetshospital. Data bruges i høj grad til ulykkesforebyggelse, f.eks. ved »sortpletregistrering« i trafikken, information om sikker affyring af fyrværkeri og sikker brug af trampoliner mv. Artiklen hviler på disse data og på data indhentet fra obduktioner, der er foretaget på Retsmedicinsk Institut i Odense [3].

Fra lægefaglig side interesserer vi os jo først og fremmest for de alvorlige skader, som kræver lægelig behandling, det er ofte de skader, som er våbenrelaterede, dvs. involverer stumpe genstande, glas/flasker, knive og skydevåben. I artiklen [3] inkluderes knap 3.000 ofre for vold, hvor en eller flere af de nævnte våbentyper er brugt.

Incidenten angives som 8,5 pr. 10.000 indbyggere/år, men uden væsentlig ændring over tidsperioden. De fleste skader er opstået efter vold med glas/flasker (44,8%) stumpe våben (28,2%) skarpe våben (24%) og skydevåben (3%). Mortaliteten var henholdsvis 4,8 ud af 1.000 for mænd og 29,1 ud af 1.000 for kvinder, samlet set konkluderes det, at våbenrelaterede skader i Odense i perioden 1991-2009 er sjældne, incidenten er ikke stigende, incidenten af alvorlige skader er ikke stigende, og kvinder har en syv gange højere mortalitet end mænd – sidstnævnte er interessant. Der findes ikke

umiddelbart en forklaring i dette studie, og forfatterne anbefaler yderligere studier for at afdække denne forskel.

Opdaterede tal indtil 2015 viser, at der stort set ikke er sket ændringer i den senere periode heller. Der er lignende konklusioner baseret på studier fra Aarhus [4], hvor man heller ikke har fundet stigende incidenser, og i Ugeskrift for Læger har der tidligere været publiceret data, som støtter forfatternes konklusion [5]. Denne artikel omhandlede penetrerende traumer, og forfatterne konkluderede, at incidens og dødelighed ikke havde ændret sig i otte år. Jeg har spurgt dem, om de har indtryk af, at der er sket ændringer i de seneste år, og svaret er, at incidens og dødelighed er meget konstant, måske med en meget svag stigning i de seneste par år.

Studierne viser også, at våbenrelateret vold med personskade oftest opstår i værtshus- og i bandemiljøet, og at det er yngre mænd, som er involveret. Tal fra de nordiske lande viser samme tendens.

De alvorlige skader som følge af brug af især knive og skydevåben behandles oftest som multitraumer i et tværfagligt samarbejde på de fire universitetssygehuse og i samarbejde med det præhospitale netværk i landet.

Vi kunne ønske os bedre data fra det offentlige, måske endda et center til studier af vold. Større viden om sammenhænge kunne være med til støtte en konkret og specifik forebyggelse af eksempelvis den syv gange højere mortalitet hos kvinder i forbindelse med våbenrelateret vold.

Samlet set er alvorlige våbenrelaterede skader i Danmark sjældne, og der har stort set ikke været ændringer i hyppighed eller alvorlighed i de seneste 15 år. Almindelige mennesker uden tilknytning til værtshus eller bandemiljø har således ingen grund til at være nervøse for at blive udsat for tilfældig vold med anvendelse af våben, dette på trods af den til tider voldsomme mediedækning af emnet.

LITTERATUR

1. Justitsministeriet. Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Ofteundersøgelserne 2005-2014 (19 dec 2015). www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2016/offerrapport_2015.pdf (16. nov 2016).
2. Justitsministeriet. Flowet i rocker/bandemiljøerne (15. jun 2016). <http://justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2014/Flow%20rapport.pdf> (16. nov 2016).
3. Luef SM, Lauritsen JM, Faergemann C. Trends in weapon-related injuries from violence in Odense Municipality, Denmark 1991-2009. *Dan Med J* 2016;63(11):A5285.
4. Brink O, Bitch O, Petersen KK et al. Two decades of violence. A cohort study from the Danish municipality of Aarhus. *Dan Med Bull* 2002;49(1):64-7
5. Petersen JA, Christensen K, Steinmetz J. Penetrerende traumer behandlet af akutlægebilen i København. *Ugeskr Læger* 2009;171:2982-5.

LEDER

Michael Brix

Ugeskr Læger
2016;178:V68699

KORRESPONDANCE:

Michael Brix,
Traumesektionen,
Ortopædkirurgisk Afdeling,
Odense Universitetshospital.
E-mail:
michael.brix@rsyd.dk

INTERESSEKONFLIKTER:
ingen. Forfatterens ICMJE-formular er tilgængelig sammen med lederen på Ugeskriftet.dk